

Dilbu (Dril-bu) (ghantá, rituální zvonek)

Zvonek dilbu má svůj původ v Indii. Stal se společně s dordže velmi rozšířeným nástrojem jak v hinduisticky, tak buddhisticky orientovaných náboženstvích. Spolu s dordže vytvářejí symbol sjednocení cíle a cesty k cíli. V oblasti svého vzniku byl dilbu spojován s bohyní Lakšmí – představitelkou mateřských a rodinných principů. V tradici tibetského bud-

dhismu je pak tradičně spojován s bódhisattvou Vadžradharou coby představitelem poznání absolutní prázdnoty, pomíjivosti jevů. V monádě, symbolu zákona energií vesmíru, je dilbu protikladem dordže. Symbolizuje jinovou energii. energii stvořenou božskou podstatou pro účel poznání sama sebe. Nelze říci, že dordže je nástrojem jednoznačně mužským a dilbu ženským, avšak zastupují tyto principy a lze říci, že dordže dodává jangovou mužskou energii a esence moudrosti a dilbu energii jinovou ženskou s esencí soucitu. Proto je povětšinou manipulováno s oběma dohromady, aby byly oba tyto principy v rovnováze. Mimo Vadžradhary byl dilbu pro doplnění i odznakem ochránce buddhistické nauky Vadžrasattvy.

Dilbu se skládá ze dvou částí. Horní část neboli rukojeť je zakončena jednoduchým dordže. Místo kuličky, kterou jsme u dordže mohli najít v jeho středu, nacházíme u dilbu zobrazení hlavy Avalókitéšvary s typickou pětičetnou korunou bódhisattvy nebo stuhami po stranách jeho hlavy. Nad touto hlavou pak je podstavec pro sféry dordže ve tvaru lotosu. Ve spodní části rukojeti jsou na její hranici se spodním dílem dilbu vyobrazeny klenoty přání rozmístěné do čtyř směrů. Někdy je možno místo těchto klenotů vidět symbol

triratna (trojnásobný klenot), který představuje Buddhu, jeho učení (*dharmu*) a společenství žáků (*sangha*). Dolní díl dilbu je pak ve tvaru klasického zvonu a je k rukojeti připojen nejčastěji pomocí závitu (je ale možno vidět i jiné druhy spojení). Ke zdobení samotné znějící části nástroje se pak používá zobrazení manter. U tibetských dilbu to nejčastěji bývá *Óm mani padmé húm*. Na vrchní hraně můžeme spatřit věnec šestnácti dordží, uložených ve vodorovné poloze, a pod tímto věncem osm hlav Nakuly, která chrlí šperky, symboly bohatství a síly. Při spodní hraně je věnec dordží pro změnu v poloze vertikální. Samotná hrana zvonku poté bývá zbroušena do čtyř světových stran a tato zbroušení by měla být totožná se směrovou orientací jednotlivých paprsků dordže rukojeti. Zevnitř dilbu bývá vyryta jantra připomínající Davidovu hvězdu nebo zde také může být lotosový květ či jiný symbol tantrického buddhismu.

Oba díly zvonku jsou vyrobeny ze dvou rozdílných materiálů. Ten spodní se vyrábí ze slitiny planetárních kovů (zlato = Slunce, stříbro = Měsíc, měď = Venuše, rtuť = Merkur, železo = Mars, cín = Jupiter a olovo = Saturn). Rukojeť se pak vyrábí nejčastěji z mosazi.

Dilbu byl původně zamýšlen jednak pro ohlašování začátků a konců obětních či jiných obřadů, ale rovněž jako významná meditační pomůcka. Není náhodou, že při pohledu shora je dilbu v podstatě mandalou. Obecně můžeme dilbu chápat jako symbol sjednocení síly dordže a síly zvuku, jako sjednocení symbolu hledání a samotného osvětlení.

Dilbu se většinou drží v levé ruce, zatímco v pravé současně držíme dordže. Jejich společné užívání je opravdu velmi časté a nabízí širokou škálu využití. Častá je takzvaná mudra Vadžrahumkara, která se provádí zkřížením rukou ve výši srdce. Pravá ruka s dordže je vepředu. Tato mudra energeticky znázorňuje právě ono sjednocení sil duální povahy.

Vlastní návod, jak pracovat s dilbu, je podobný jako u tibetské mísy. Vyluzujte zvuky, zvoňte a zkoušejte. Zjistíte, že na dilbu se dá zvonit pomocí paličky, která bývá většinou jeho součástí při koupi, toutéž paličkou je pak možno kroužit po vnější hraně spodní hrany dilbu. O klasickém zvonění rozhoupáním srdce dilbu nemusíme ani hovořit. Zkrátka způsobů, jak lze zvonit, je mnoho.

Máme-li pak kvalitně odlitý dilbu, který lahodí našemu sluchu, můžeme dosáhnout vjemů srovnatelných i se zvukovými zážitky

s tibetskými mísami. Je tu navíc ještě možnost, že zvuk, který se nám podaří vytvořit, můžeme vnímat nejen sluchem, ale i přímo přes levou (většinou přijímací) ruku díky rukojeti s dordže. Dordže umí energii nejen nasměrovat, ale i zesílit a vyčistit. Stejně jako u tibetských mís můžeme pak rozezněný dilbu přikládat k jednotlivým partiím těla, a ovlivňovat tak energetickou úroveň přímo v problematických partiích. Pro tento účel je dobré používat způsob rozeznívání dilbu pomocí paličky, a to kroužením po jeho obvodu. Dilbu je také možno použít k přímému směřování vzniklé vibrační energie tím, že ho rozezníme a k potřebným lokalitám přikládáme hrot dordže, který slouží jako vysílač. Pro tento účel je vhodné si připevnit nebo vyjmout srdce dilbu, aby nedocházelo ke zdvojeným zvukovým efektům nebo jiným rušivým projevům. Zvuk zvonku je považován za očištný, a proto je velmi vhodné, když už jej vlastníme a máme jej doma, sem tam si zazvonit. Různé energie označované za negativní, jež se pohybují po různě zakřivených nebo přerušovaných drahách, jsou zvoněním napravovány, zharmonizovány.

Pokud dilbu nepoužíváme, je dobré, aby byl uložen v blízkosti dordže. Tyto dva zářiče patří k sobě a platí pro ně podobná pravidla.

I když není dilbu aktivní, tedy nezvoní, má účinky na očistu prostředí a rušení geopatogenních zón. Pro tento účel je vhodné nasměrovat jednotlivé paprsky dordže do světových stran a tvář Avalókitěšvary směrem k jihu. Používání dilbu je velmi bezpečnou manipulací. Pokud bychom potom odesílali vytvořenou energii prostřednictvím vrcholu dordže, je dobré mít jisté znalosti o práci s energií (podobně jako u dordže).

Nabíjení provádíme obdobně jako u dordže. Nejvíce používanou je technika nabíjení sluncem, kdy tvář Avalókitěšvary obracíme pro změnu k severu.

Ganéša

Bývá také označován jako Ganapati, je synem Šivy a Párvatí; bůh moudrosti a odstraňovatel překážek; jeho uctívání přináší člověku všestranný prospěch jak ve světském, tak v duchovním životě. Četné púdži začínají právě vzýváním Ganéši.

Ganéša je zobrazován jako malý, zavalitý bůh žlutavé barvy s výrazným bříškem. Má čtyři ruce a sloní hlavu. V jedné ruce drží lastu-

ru, v druhé disk, ve třetí kyj a ve čtvrté lotos. Jezdí na kryse.

O tom, jak Ganéša přišel ke sloní hlavě, vypravuje tato legenda: Ganéšova matka Párvatí byla na syna nesmírně pyšná. Prosila boha Šaniho (personifikace planety Saturn), aby se na dítě podíval. Zapomněla však na možné účinky Šaniho pohledu. Když Šani na Ganéšu pohlédl, spálil jeho hlavu na popel. Brahma poradil zoufalé Párvatí, aby chlapci nasadila hlavu prvního tvora, kterého potká, a tím byl slon. Legenda o Ganéšově sloní hlavě i legenda o tom, jak ztratil jeden kel, je obsažena v *Brahmávaivartapuráně*.

Che

Doslova znamená *jeřáb*; značí taoistický symbol nesmrtnosti, dlouhověkosti a moudrosti. Jeřáb je často zobrazován spolu s borovicí a kamenem, které jsou rovněž symboly dlouhého života. Taoističtí adepti, kteří dosáhli nesmrtnosti, vystupují na nebe a letí na jeřábu. Červená hlava jeřába je příznakem toho, že si jeřáb uchoval svou životní sílu a skládá se z čistého jangu.

Vyobrazení, na nichž jeřáb přilétá k pavilonu na skále ležící nad mořem, jsou symbolem pro ostrovy nesmrtných. Páry jeřábů jsou naproti tomu symbolem štěstí a elegantního literárního stylu a zastupují hvězdu štěstí a božstvo literatury.

Jin-jang

Tento pojem označuje dvě polární síly, které svým střídáním a vzájemným působením daly vzniknout celému vesmíru. Jin a jang jsou polárními projevy taa nebo nejvyššího počátku a jejich konkrétními projevy jsou země a nebe.

Smísením jin a jang vzniká pět prvků (*wu-sing*); ty jsou zase základem pro vznik deseti tisíc věcí. Tento proces vytváření všech jevů je nahlížen cyklicky, jako nekonečné vznikání a zanikání, v němž všechno se obrací k svému protipólu, když dospělo ke svému extrému. Způsobovat toto neustálé „střídání“ je základní vlastností jin a jang. Změna je pohybem taa.